משרד הביטחון

ארכיון צה"ל ומערכת הביטחון

ה ת ח ל ת ת י ק

2633780

מספר משלוח/תיק : 1993 / 1185 - 360

תאריך המסמך המוקדם: 01.08.1971

תאריך המסמך המאוחר: 30.08.1971

סימון התיק: מב-59

1971

משרד הבטחון
ספריית
תאום הפעולה בשטחים
טל. 257260, 693909

-1-

תאריך: 1971

מספר: 46

הסוכנות היהודית
המחלקה להתישבות
חבל הנגב - לכיש

באר-שבע, ט' באלול תשל"א
30.8.71

הצעה להקמת שלושה ישובים ברצועת עזה

1. רקע כללי

מוגשת בזה הצעה להקים מערכת של שלושה ישובים חקלאיים ברצועת עזה. האחד באבו מדיין הנמצא בין העיר עזה לדיר אל בלח, השני בסמירי הנמצא בין חן יונס לדיר אל בלח והשלישי בין חן יונס לרפיח. ישובים אלה יוקמו על קרקעות ממשלתיות.

כל שלושת הישובים נמצאים בשטח הרצועה ויהוו בעתיד מובלעות של התישבות יהודית. הישובים יקושרו אל ישובי מ.א. אשכול ושער הנגב ב מצעות כביש כפר דרום כיסופים. מבצת הישוב הנמצא דרומית לחן יונס תיחלב במערך התכנון האזורי של ישובי פיתחת רפיח. מערכת הכבישים הקיימת ברצועה מאפשרת גישה ישירה לישובים המוצעים ללא מעבר דרך אזורי התישבות ערבית צפופה.

להלן תאור לושת הישובים המוצעים:

א. ישוב דרומי לחן יונס

6.

שטח הישוב נמצא כ- 4 ק"מ דרומית מערבית מהעיירה חן יונס וגובל צפונית מערבית עם מסילת הברזל - הגישה לשטח לאורך כביש האספלט המוביל ממרכז חן יונס לרפיח - (נ.צ. 082/080 עובר במרכז השטח). המרחק צפונה לכפר דרום כ - 14 ק"מ ודרומה לגוש פיתחת רפיח כ -10 ק"מ בקו אוירי.

קרקע

באזור כ -9000 ד' בבעלות המדינה בגוש חן יונס וגוש רפיח. ב טח המוצע כ -3500 ד' לא מעובדים בכלל. שאר השטח נטוע במזור רב בפרדסים, שקדים ושדות קיקיון ללא בעלות חוקית. בוצע סקר ראשוני המראה שהקרקע ברוב השטח היא חולית. על הרמות נמצאים חרכיזי גיר המכסיון את פני השטח. בחפירות הבורות התברר שהקרקע היא חולית מחחת לשכבו גיר. ההסבר לחרכיזי גיר הוא כנראה בליה פיזית של שכבה גירית עתיקה, החול הועף ע"י הרוח ונשארו החרכיזים הכבדים יותר. קרקעות מתאימות לרוב הגידולים המקובלים באזור כגון ירקות, בטונים, פרדסים וכו'.

מ י ם

לפי נתוני הממשל הצבאי קיימת אפשרות לשפקת מים מקומיים. בידי הממשל הצבאי שני קידוחים. ניתן לרכיע מכל קידוח לכ- 100 מ"ק במל ות של 500-600 מ'ג כלור ללי טר (כמו בכפר דרום). יש להניח שניתן לקדוח מספר קדוחים ולספק כ- 1.5 מיליון מ'ק מים על חשבון מאזן המים הכללי של הרצועה.

טיפוס המשק ואופי הישוב

הישוב המוצע נמצא בתנאים דומים לתנאי מושבי פיתחת רפיח. על כן, תכנון טיפוס המשק החקלאי יתבסס במידה רבה על הנסיון שנרכש בפיתחת רפיח. המשק המתוכנן יתבסס בעקר על גידולי ייצוא בחורף (חממות) גידולי תעשיה כמו תפוחי אדמה אגוזי אדמה, גזר ועוד ומשעים סובטרופיים (מנגו).

הישוב יוקם דרומית לחן יונס יכול לקום כמושב עובדים אחי מיד עם תחילת ההתישבות. בדרך זו יחסכו הקעות זמניות הקשורות במעבר ישוב זמני לישוב קבע. תנאי האזור דומים לאלה בפיתחת רפיח ותכנון המשק דומית לחן יונס ישתלב במערך אזורי של ישובי הבדור.

בגלל מבחלבת המים הצפויות לישוב בשלב הראשון, מוצע יוקים בכל ישוב ענף חי אשר יהווה "ענף חצר".

2/..

ב. יישוב ליד אבו מדין

תאור ומקום הנקודה

האזור המוצע להתישבות מוגדר ע"י אותם השטחים הנמצאים בידי השלטונות ואינם בבעלות פרטית, ו ינם מעובדים ע"ס חזקה (ראה מפה מצורפת).

השטח המיועד באזור זה נמצא בין נחל ביה ובין עזה (נ.צ. אמצעי מ. -094/099 צ -ד') היקף השטח כ- 4000 ד' - אבר מתוכן כ -2000 ד' מוחזקים ע"י תושבים מקומיים בעיקר ע"י כרמים. השטח הפנוי, כולל, מהווה כ -1800 ד'.

תאור הקרקע

קרקעות האזור מוגדרות כדיונות חול. הדיונות באזור זה הן בעלות טופגרפיה נוחה - וניתן להגיע לשדות חול ע"י הכבדה לא כבדה. למעשה נמצא השטח בתהליך "כבוש זוחל" ע"י כרמים החודרים - מכל צד כמובלעות לתוך הדיונות. עומק החול באזור נע בין 5 - 10 מטר.

בגלל חוסר הידע הקיים בתכנון אספקת מי שתיה והשקיה לחקלאות מוצע לפתח את הישוב בשלושה שלבים: א. שלב האחזות: שלב מידי בו יעלו המתישבים למקום ועסקו בעיקר בענפי חצר. בשלב זה תיחקר אפשרות אספקת מים.

ב. שלב האחזות - בשלב זה יסופקו ליישוב כ - 100-200 אלף מ"ק לשנה שיספיקו להשקית שטחי שלחין אינטנסיבי.

ג. שלב איזרוח - שלב בו יספקו ליישוב אמצעי הייצור המלאים.

ג. יישוב באיזור טומייירי

תאור ומיקום האזור

האזור המוצע להתישבות בחלק הדרומי של הרצועה נמצא באזור חן יונס - בין חוף הים והאזור המעובד לאורך שפת הדיונות. באזור זה כבר נטעו יערות של עצי שיטה בהיקף של כ -10 אלפי דונם.

האזור ממוקם במיוחד נמצא ב-נ.צ. 085 צפון - דרום ו -089 מערב - מזרח.

שטח זה נמצא בידי הממשלה והכוונה ליעד מחוכו כ -3000 ד' לאזור התישבות.

תאור הקרקע

אזור החוף מוצע ונבדק בעופן פרילימינרי, מחולק ל -3 אזורי משנה עיקריים :-

א. רצועת החוף

(משפת הים עד כ -200 מטר) שכבת קרקע חול נמצאת מעל קרקע עתיקה בעומק לא גדול 30-200 מ"מ. הקרקע הנ"ל, חוסמוטית בבדה, עם קונקרציות של גירן: ישנם טימנים של המלחה. (הערביים משתמשים בקרקע זו לערבוב עם קרקעות חול). חלק מהשטח מכוסה בגבעות חול קלות. בשטח זה הצמחיה דלה. ואינו מנוצל לחקלאות כיום.

ב. רצועה על דיונות חול

(מרצועת החוף עד 1000 מטר המים) עם עמקים ברוחב של 10 - 100 מטר, ובאורכים שונים (100-1000) בעמקים - הקרקע חולית רובה, ועומי קרקע התחתית לא נבדק. בעמקים ניתן למצוא שטחי מטעים וירקות מטעים המושקים ע"י מים מקומיים (שואבים ממי התהום) גוייבות תמרים והדרים. גידולי ירקות - המושקים בשלב ראשון ועם גידולים יונקים ישירות ממי התהום (עגבניות, מלפפונים מקשה וכו').

ג. רצועה של דיונות חול, ההמיוערות ע"י אקציות

(נטעו ע"י ר ות הפיתוח) בין 1000 ממר ל -3000 מטר משפת הים. ברצועה זו, הכטוי החולי, עמוק מאד ויש להניח לטוות כ -4 מ' כטוי חולי מעל קרקע התשתית. האקציות מפותחות יפה ומיצבות את החולות והיו בעבר דיונות נודדות. יש להניח שאף תרמו לטפור המבנה הקרקעי של החול, ע"י תוספת חומר אורגני ופעילות אורגניזמים. הטה הפנוי להתישבות נמצא באזור מבנה ג' כלומר דיונות חול מיוערות, המבנה הטופוגרפי כאן יותר קטה מזה של אזור עזה ויתורי הקרקע הצפויים יהיו בקנה מידה גדול.

(הערכה מפורטת תעשה לאחר מפוי הטח).

קו מים

אלת מציאת מקורות מים לא נחקרה עד כה די צרכה. מוצע על כן, להקים את הישוב ב לבי פיוח מודרגים בדומה לאבו מדיאן קצב ההתקדמות של פיתוח הישוב יוחנה בין היתר באיתור מקורות מים.

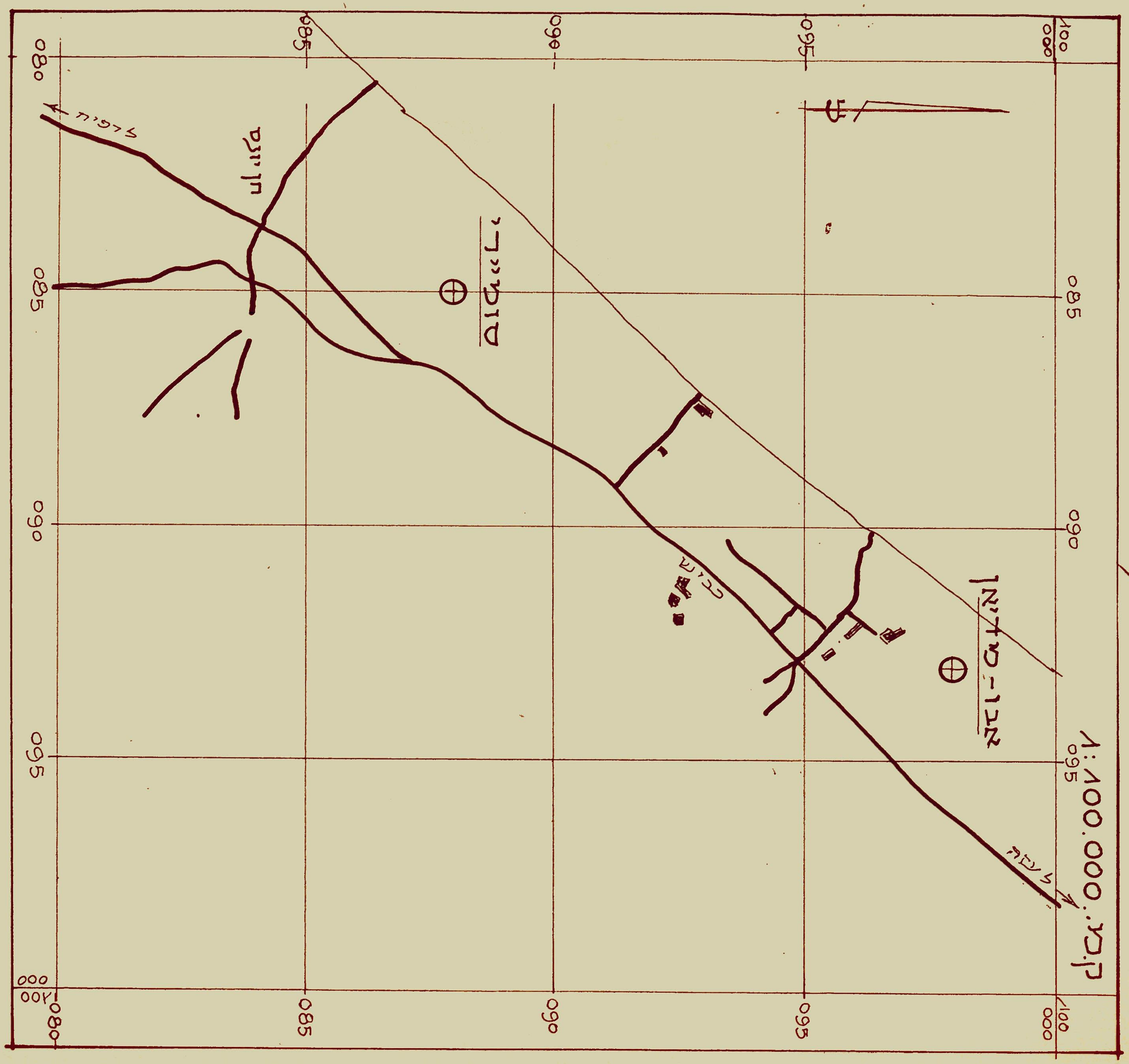
1:100.000.000
מרכז-ירושלים
מרכז-ירושלים
מרכז-ירושלים

גוש חן-יוניס, רפיח

אדמות בבעלות המדינה

1:20.000 ק.מ.

איתור השטח בחתאם למפות גילים שנמסרו על ידי
מנהל האזרחי עזה.

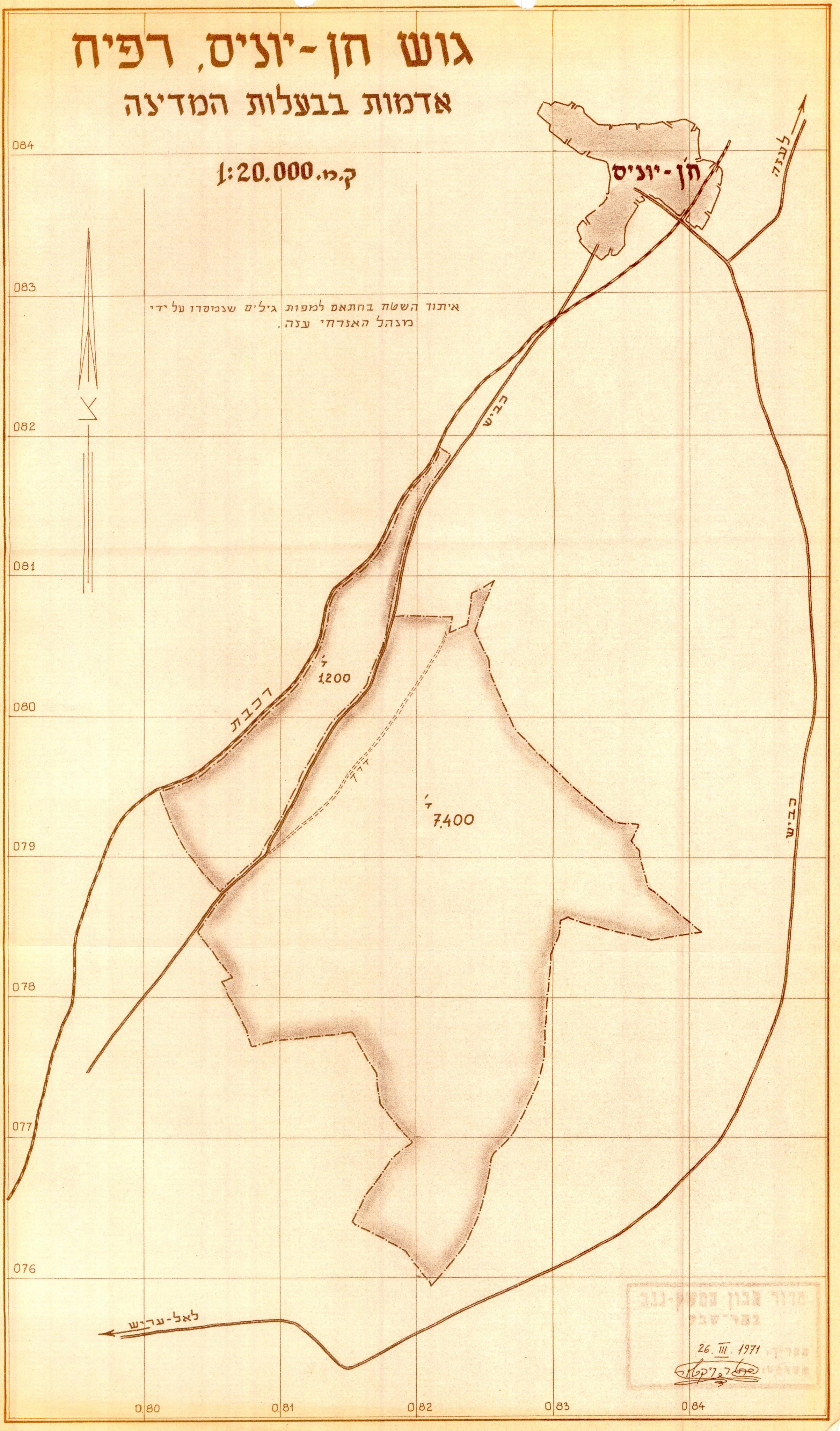

מרכז מדען המשק-נגב
באר שבע

26. III. 1971

רצועת עזה

1:50.000 ק.מ.

הערה:
איתור השטחים הפנויים
בהתאם למפה שהתקבלה
מהממונה על הנכסים
האזרחי בעזה

מדור תכנון המשק-נגב
באר-שבע
תאריך: 9.VIII.1971
משרטט:

4

משרד הבטחון
ארכיון צה"ל ומערכת הבטחון

סוף התיק

5000 (6.73)

28/SDN